

คุณหญิงจ่านงศรี หาญเจนลักษณ์ | แท้จริงแล้ว... ความตายไม่ใช่ศัตรู

12.06.62

“ความตายไม่ใช่ศัตรู และมันก็ไม่ใช่เพื่อน มันเป็นธรรมชาติที่อยู่เคียงคู่ไปกับชีวิตเรา ”

คุณหญิงจ่านงศรี หาญเจนลักษณ์ ให้สัมภาษณ์กับ *a day BULLETIN* แบบเอ็กซ์คลูซีฟสุดๆ เป็นครั้งแรกที่ออกมาปรากฏตัวกับสื่อ หลังจากทีล้มป่วยครั้งใหญ่เมื่อต้นปีที่ผ่านมา หญิงแกร่งในวัย 79 ปี เป็นโรคหัวใจ ตามด้วยผลพวงที่ซับซ้อนต้องนอนรักษาตัวในห้องไอซียูนานถึง 3 สัปดาห์ ใช้เวลาเป็นเดือนๆ กว่าที่จะฟื้นตัวกลับมาเพื่อบอกเล่าประสบการณ์และบทเรียนชีวิตอันล้ำค่า

ในฐานะผู้ก่อตั้งและประธานที่ปรึกษา บริษัท ซีวามิตร วิสาหกิจเพื่อสังคม เธอสนใจศึกษาระรณะ ชีวิต และความตายอย่างยาวนาน มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์เรื่องการตายดีสำหรับสังคมไทย เธอเป็นวิทยากรและช่วยรวบรวมองค์ความรู้ทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยระยะท้าย จนเมื่อต้องมาเผชิญหน้ากับภาวะเจ็บป่วยครั้งนี้ด้วยตัวเอง

นี่คือบทสนทนาแบบคำต่อคำ ว่าเธอคิดและมองความตายอย่างไร

ชีวาคือพลังของชีวิต

เหตุที่เราตั้งชื่อบริษัทนี้ว่า ชีวามิตร เพราะต้องการบอกว่าสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับชีวิตก็คือ ‘ชีวา’ ซึ่งหมายถึงพลังของชีวิต ความสดใส การเคลื่อนไหว สติปัญญา และอื่นๆ ในตัวเราที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพ สำหรับตัวป่าเอง ชีวาก็คือความกระตือรือร้น อยากเรียนอยากรู้ อยากมีส่วนร่วมสร้างสุขให้กับโลก

เพราะว่าแก่มากแล้ว ป่าก็อยากเล่าอดีตให้ฟัง ไม่รู้ว่าจะเสียเวลาคุณไหม แต่ฟังเอาไว้ก็คงไม่เสียหลาย สมัยอายุ 18-19 ปี เรียนจบแค่มัธยมมาจากอังกฤษ ป่ากลับมาเป็นนักข่าวอยู่หนังสือพิมพ์ *บางกอกเวิลด์ (Bangkok World)* บรรณาธิการสมัยนั้นชื่อ ดาร์เรลล์ เบอริริแกน (Darrell Berrigan) เป็นอเมริกันที่เคยทำงานในหน่วย OSS (The Office of Strategic Services) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนมาเป็น Central Intelligence Agency หรือ CIA) บรรดา

ลูกน้องชอบเรียกเขากันว่าแบร์รี เขารู้จักกับ จิม ทอมป์สัน และเคยทำงานสืบราชการลับด้วยกันที่เมืองจีน หลังจากนั้นก็มาอยู่เมืองไทยกันทั้งสองคน เขาเป็นเพื่อนสนิทกันมาก สมัยที่ป่าทำงานอยู่ *บางกอกเวิลด์* ก็เห็น จิม ทอมป์สัน แวะมาเยี่ยมแบร์รีบ่อยๆ

ต่อมา ดาร์เรลล์ เบอร์ริแกน ถูกยิงตายในรถที่จอดอยู่ในสวนลุม ที่เกิดเหตุนั้นคล้ายว่าเป็นคดีเรื่องรักร่วมเพศ คือสภาพศพปลดกางเกง คว่าหน้า และถูกยิงที่ขมับ กลายเป็นคดีฆาตกรรมที่โด่งดังมากในช่วงนั้น เพราะหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในยุคนั้น ก็มี *บางกอกเวิลด์* และ *บางกอกโพสต์* ที่เป็นคู่แข่งกัน ตอนนั้นมีข่าวใหญ่มาสองข่าว คือ ความตายของแบร์รี ช่วงปลายปี 2508 กับการหายตัวอย่างลึกลับไปในป่ามาเลย์ของ จิม ทอมป์สัน ต้นปี 2510 ห่างกันแค่ปีกว่าๆ นอกจากนั้น ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน น้องสาวของจิมก็ถูกคนร้ายบุกเข้าไปฆ่าในที่พักในนิวยอร์ก

คดีของเบอร์ริแกนยังคงติดค้างอยู่ในใจป่าจนถึงทุกวันนี้ คือยังไม่มีใครรู้แน่เลยว่าเขาถูกฆ่าเพราะอะไร ฆาตกรเป็นใคร หลายคนเชื่อว่าเป็นเรื่องทางการเมือง ป่าเคยคุยกับ คุณเอก สารสิน ผู้เป็นหัวหน้าสอบสวนคดีนี้ ในขณะที่คุณเอกยืนยันว่าเป็นคดีฆาตกรรมเกย์ สำหรับป่า ป่ามองแบร์รีว่าเป็นทั้งครูและเป็นทั้งพ่อทางวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นวิชาที่ติดตัวป่ามาจนถึงทุกวันนี้

มีการพูดกันว่า ‘Once a Journalist, always a Journalist.’ หมายความว่า ถ้าคุณเคยเป็นนักข่าว คุณก็จะเป็นนักข่าวตลอดไป ซึ่งป่าว่ามันจริงนะ คือความอยากรู้อยากสืบเสาะหาความจริงจะติดอยู่ในตัวเราไปตลอด เมื่อสองสามปีก่อนตอนที่ไปออกซิงตัน ป่าก็ไปที่พิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่งชื่อว่า นิวเซียม (Newseum) มีทุกอย่างที่เกี่ยวกับข่าว และการทำข่าว ป่าชอบมากๆ แบบแทบจะกราบพวกรักเรียนไทยที่อเมริกาให้ไปเยี่ยมชมที่นั่น และอีกแห่งหนึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับสายลับ ข้างในนั้นก็ทุกอย่างเกี่ยวกับกิจการสายลับสมัยก่อน อยากจะเล่าให้ฟังว่าตอนสาว ๆ ป่าชอบเรื่องสายลับมากนะ ชอบซื้อพวกเครื่องอุปกรณ์สายลับเพื่อใช้ในการทำงาน สมัยนั้นใครๆ เห็นก็บอกว่าป่าบ้ามากๆ

ตอนเข้าไปดูพิพิธภัณฑ์นี้ก็บังเอิญเห็นเขาติดป้ายประกาศไว้ว่าวันรุ่งขึ้นจะมีงานบรรยายเรื่องคดี จิม ทอมป์สัน ประหลาดใหม่ที่บังเอิญมาเจองานนี้พอดี คนที่มาบรรยายเป็นอดีต CIA ที่รับผิดชอบการค้นหา เขาบอกว่าเป็นการค้นหาที่ใช้คนมากที่สุดและยาวนานที่สุดในประวัติการทำงานของ CIA ปรากฏว่าบรรดาคนที่ไปนั่งฟัง ตอนทำงานก็ยกมือแสดงความเห็นเยาะเย้ย และแต่ละคนที่ยกมือเป็นอดีตสายลับ CIA เกือบทั้งนั้นเลย มีอดีตนักข่าวอยู่บ้าง และป่ากับพวกที่ไปด้วยกันเป็นคนไทยรวม 4 คน ป่าก็เลยยกมือพูดเป็นคนสุดท้าย บอกว่าเราเคยทำงานให้ ดาร์เรลล์ เบอร์ริแกน และรู้จักกับ จิม ทอมป์สัน มาก่อน ป่าก็วิเคราะห์ห้ทฤษฎีของเขา ถึงช่วงจบงานคนฟังก็เดินมาทักทาย ขอจับไม้จับมือกันใหญ่ (หัวเราะ)

ด้วยความรู้สึกตื่นเต้นกับเรื่องราวต่างๆ แบบนี้แหละ ที่ทำให้ป่ารู้สึกมีชีวิตชีวา และตอนนี้ก็อยากมาทำให้กลุ่มชีวิตมิตร เพราะอยากรู้ว่าชีวิตและความตายมันคือยังไงกันแน่

สติที่ตั้งมั่นในวันที่เจ็บป่วย

ประสบการณ์การเจ็บป่วยครั้งที่เพิ่งผ่านมา ทำให้ป่าได้เรียนรู้เรื่องความตาย ถึงแม้จะคิดว่ามันไม่ใช่ศัตรู แต่ก็ไม่ได้คิดว่ามันเป็นเพื่อนหรือกนะ มันสอนอะไรป่าเยอะมาก

ป่าล้มอยู่ตรงนี้เลย (ชี้ให้ดู) ก่อนหน้าวันที่จะล้ม ป่าก็มีอาการแปลกๆ กับตัวเองแต่ไม่ทันคิดอะไร ตอนนั้นป่าไปอินเดีย ไปที่พุทธคยา คือป่าเป็นชาวพุทธที่พยายามฝึกฝนปฏิบัติอย่างตั้งใจ เราคิดไว้อยู่แล้วว่าความตายไม่ใช่ศัตรู แต่เราก็ไม่อยากจะเกิดอีกแล้ว ไม่อยากจะเกิด ไม่อยากตาย รู้สึกว่าพอแล้ว ป่าก็ไปเที่ยวพุทธคยา ศึกษาศาสนา ไปเดินที่นั่นเจ็ดวัน เดินเยอะมาก เหนื่อยมาก ระหว่างนั้นก็มีอาการแปลกๆ เหมือนจะเป็นลมอยู่เรื่อย แต่ก็ไม่ได้บอกใคร ไปกับลูก แต่ก็ไม่ได้บอกลูกว่าจะเป็นลม

พอกลับมาเมืองไทยก็ยังไปร่วมงานปีใหม่ของโรงพยาบาลจักษุ รัตนิน แคมยังขึ้นไปเดินร็อกอยู่บนเวที เดินแบบดูเด็ดเลยล่ะ ลูกน้องก็ดีใจตื่นเต้นกันใหญ่ว่าป่าอายุขนาดนี้ยังแข็งแรงได้แบบนี้ ตอนต้นๆ อยู่นั้นก็เหมือนจะล้มอีกแล้ว แต่เราก็ไม่ได้บอกใคร ก็ไม่นึกว่ามันจะเป็นอะไรร้ายแรง จนวันรุ่งขึ้นมานั่งประชุมอยู่ที่นี้ ประชุมเสร็จแป๊บเดียวก็ล้มเลย มันล้มจริงๆ เลย

ตั้งแต่ก่อตั้งชีวามิตรมา ป่าก็เคยคิดเล่นๆ กับตัวเองว่าถ้าจะต้องตายด้วยโรค เราจะเลือกโรคอะไรดี... เราก็ตอบว่าโรคหัวใจเถอะ... คือคิดเล่นๆ ไว้กับตัวเอง วันนั้นที่ป่าล้ม นอนแ้งแหม้ง ลูกสาวรีบพาเข้าห้องฉุกเฉินที่โรงพยาบาล

ป้าก็นอนอยู่บนเตียงรอหมอ มีหมอเดินเข้ามา เขาก็บอกว่าคุณป้าเป็นโรคหัวใจนะ ป้าก็บอกว่า “เฮ้!” คุณหมออีกคนที่รู้จักกันดีก็หัวเราะแล้วร้องว่า “เห็นด้วย!”

แต่มันไม่ใช่แค่นั้นนะ ยังมีความซับซ้อนและผลพวงที่ไม่มีใครนึกถึงตามมาหลายอย่าง สรุปลงแล้วอยู่โรงพยาบาลรวมเดือนหนึ่งเต็มๆ อยู่ในไอซียูสามอาทิตย์ แต่ละวันๆ จะมีข่าวร้ายเข้ามาบอกป้าเพิ่มขึ้นๆ แกรมมีโรคแทรกซ้อนเป็นความดันขึ้นมามาก อะไรต่อมิอะไรเยอะเยอะ กว่าที่จะประคับประคองให้ฟื้นขึ้นมาได้ พอหมอจะให้ออกจากโรงพยาบาล วันรุ่งขึ้นก็ไปวิจารณ์หนังสือบนเวที โครงการจุฬาพาเพลิน ซึ่งป้าร่วมริเริ่มกับ คุณหมอสุขเจริญ ตั้งวงษ์ไชย แห่งศูนย์พัฒนาสมองผู้สูงอายุของโรงพยาบาลจุฬาฯ และ คุณสัมพันธ์ชัย โชติรสเศรณี แห่งศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ เราจัดเป็นการฉายหนังดีๆ ให้ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีอายุ 50 ขึ้นไปดูฟรี ฟังร่วมในการวิเคราะห์วิจารณ์ ขอโฆษณาโครงการนี้ซะเลย เราทำกันสองเดือนครึ่ง ทำมาเกือบ 3 ปีแล้ว จากมีคนเข้ามาดูกันแค่ 40 กว่าคน กลายเป็นมีแฟนประจำ มากันครั้งละ 200 กว่าคนแล้ว

หมอก็อนุญาตให้ไปขึ้นเวที เขาบอกว่าถือเป็น Stress Test (ทดสอบกำลัง) ไปพูดก็สนุกสนานดี คิดว่าจะได้ไปพักฟื้นที่บ้านแล้ว ไม่ต้องติดเตียงไอซียู ขอยกให้คนอื่นใช้แทนเขาได้ใช้บ้าง แต่คืนนั้นก็ทรุดฮวบลงอีกครั้ง มีอาการใหม่ที่เกิดแทรกเข้ามา ก็ต้องกลับเข้าไอซียูอีกรอบ (หัวเราะ) เป็นอะไรที่ทีมหมอเครียดกันเลย สามีกับลูกๆ ก็ซ้กไม่แน่ใจว่าจะรอดไหม แต่คนไข้ไม่ยกเครียด จนเดี๋ยวนี้มองย้อนไปก็ไม่รู้ว่าทำไมเราไม่เครียด ไม่กลัว คล้ายว่าเรื่องมันจะเกิด มันก็เกิด มันจะเป็น มันก็เป็น และมันก็เป็นไปแล้ว หมอเจ้าของไข้ก็ตั้งใจรักษาคนไข้ดีที่สุดแล้ว

อาการทรุดฮวบลงครั้งนี้ถือเป็นกรณีตัวอย่างที่ดีสำหรับชีวมิตรได้เลย คือเช้าวันหนึ่งคุณหมอเจ้าของไข้ก็มาเยี่ยมปลายเตียงและพูดว่ามีเรื่องยากมากให้ป้าตัดสินใจ ป้าถามว่าเรื่องอะไร หมอบอกว่าให้ป้าตัดสินใจเลือกว่าจะเสี่ยง

ด้านไหน ระหว่างสมองกับหัวใจ ป้าก็ตอบปุ๊บเลยว่า เอาสมองไว้ เลี้ยงหัวใจ แล้วเราก็นั่งมอมมาแปะกันแบบนั่งเลง
เลย โอเค ตามนี้

คือก่อนหน้านี้ หมอเจ้าของไข้ได้ไปถามลูกชาย ลูกชายก็บอกว่าให้หมอมามมโดยตรงเลยดีกว่า เขารู้ว่าแม่จะต้อง
การอย่างนั้น สิ่งนี้แหละที่ป้าว่าดีมาก ๆ คือทั้งหมอมและญาติให้เกียรติผู้ป่วยในฐานะเจ้าของชีวิตและชีวา เคารพ
สิทธิ์ที่เราที่จะเลือกและตัดสินใจด้วยตัวเอง

โดยทั่วไป หมออาจจะไม่กล้าบอก ไม่กล้าอธิบายหรือถามคนไข้ตรงๆ ในเรื่องที่เขาคิดว่าคนไข้จะรับได้ยาก แต่
สำหรับคนที่รับได้ ป้าคิดว่าประสบการณ์ครั้งนี้แหละแสดงให้เห็นบทบาทของหมอ บทบาทของญาติ และบทบาท
ของผู้ป่วย อย่างที่น่าจะเป็น หมอไม่ต้องกังวลใจเพราะคนไข้มีส่วนเป็นผู้ตัดสินใจว่านี่คือทางเลือกของฉัน คนไข้เอง
ก็รู้สึกสงบกับใจตัวเอง เพราะการตัดสินใจนั้นเป็นทั้งการเข้าใจและการยอมรับบนพื้นฐานของความเป็นจริง

หมอก็อธิบายความเสี่ยงต่อทางเลือกแต่ละทางให้ป้าฟังอย่างตรงไปตรงมา ว่าการรักษาแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างไร
อาจจะส่งผลต่อเนื้องอกต่ออวัยวะไหนบ้าง อย่างไร ผลที่เลวร้ายที่สุดคืออะไร ที่ดีที่สุดคืออะไร กระบวนการรักษา
เป็นอย่างไร แน่ใจว่าหมอมและญาติต้องเข้าใจคนไข้ให้ดี เพราะคนไข้บางคนอาจจะรับไม่ได้

ซึ่งนี่แหละคืองานของชีวมิตร การให้ความรู้ความเข้าใจกับคนที่สนใจที่จะเตรียมตัวเตรียมใจตัวเองและคนรอบ
ข้าง เพื่อความพร้อมที่จะพบความเจ็บป่วยและความตาย ไม่ว่าจะป็นด้านร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์และ
จากพราก ด้านกฎหมายและทรัพย์สิน น้อยคนที่เกิดมาแล้วจะไม่พบความแก่ ความเจ็บป่วย และที่แน่นอนคือ
ความตาย ป้ามองว่า ชีวิตกับความตายเป็นคู่จูงมือกันอยู่ทุกเวลา

ท่านอาจารย์ไพศาล วิสาโล ท่านว่าทุกอย่างที่เรากินเพื่อยังชีวิตเป็นสิ่งที่ตาย ไม่ว่าจะป็นพืชหรือสัตว์ นี่เรื่องจริง
เลยนะคะ ข้าวปลาหมูเห็ดเป็ดไก่ที่เรากินก็ล้วนตายแล้วทั้งนั้น แล้วจะว่าความตายเป็นศัตรูได้ยังไง ชีวิตอยู่คู่กับ
ความตายโดยตลอด

พอเราตกลงกันได้แบบนี้ก็เข้าสู่กระบวนการรักษา ป้าขอไม่เล่ารายละเอียดนะแต่จะเล่าประสบการณ์
Hallucination (ประสาทหลอน) ระหว่างที่สะสมสะสมหลังตื่นจากยาเฟนทานิล (Fentanyl) ประสบการณ์นี้ทำให้
ประจักษ์กับใจเลยว่าการปฏิบัติธรรมในพุทธวิถีนั้นทำให้เรามีสติสมาธิที่จะอยู่กับฐานความเป็นจริง และพิจารณา
ความเป็นไปอย่างไม่วูบวาบหวั่นไหวได้

วันนั้นพอรู้ตัวก็เห็นเหมือนกำลังอยู่ในป่าที่มีตสลับ เป็นป่าที่คล้ายถูกไฟไหม้ ต้นไม้บางต้นยังมีใบเป็นพุ่มดำ ตรงที่
เป็นกิ่งดำเกรียมยื่นออกมาดูคล้ายกระดูกซี่โครงมนุษย์ มองเข้าไปในป่านั้นด้วยความฉงน ป้าก็ลองเดินเข้าไป ด้วย
เชื้อของความป็นนักข่าวใจ 'Once a Journalist, always a Journalist.' (หัวเราะ) เราอยากรู้ อยากเห็นตลอดมา
ก็ตัดสินใจเดินเข้าไปสำรวจให้เข้าใจ

หลังจากนั้นก็เคยเอาไปเล่าให้พระอาจารย์ที่มาเยี่ยมที่โรงพยาบาล ท่านสอนว่าเราไม่ควรเดินเข้าไปในภาพหลอน
แต่ตอนนั้นเราก็มีสติอยู่ตลอดนะ ซ้อนอยู่กับภาพหลอน เป็นสติที่รู้ตัวทั่วพร้อมทั้งกายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกายที่
นอนอยู่ ในขณะที่เดียวกัน เมื่อไหร่ที่ลืมตาก็เห็นว่าเป็นห้องพักฟื้น เป็นการรับรู้สามด้านที่ซ้อนกันอยู่ ป้าได้ทดลอง
มองเห็นสลัไปมาระหว่างภาพหลอนเมื่อหลับตา กับภาพจริงในห้องผ่าตัดเมื่อลืมตา พร้อมกับการมีสติอยู่กับการ

เห็นทั้งสองอย่าง เห็นเลยว่า อะไรที่เราเห็นว่าจริง มันก็ไม่จริงอยู่ตลอด พอเข้ามาเซ็นจากห้องพักพื้น ภาพหลอนก็หายไป ภาพห้องพักพื้นก็ไม่มีแล้วเช่นกัน

ป้าอยากเล่าประสบการณ์ภาพหลอนให้ฟัง เพราะอยากให้ทุกคนได้เห็นตามจริงว่าทุกสิ่งในชีวิตไม่แน่มั่นอน ยิ่งอายุมากขึ้น ยิ่งปฏิบัติฯ ก็ทำให้เห็นชัดเจนว่า จริงๆ แล้วเราไม่สามารถควบคุมการแปรเปลี่ยนของกายใจตัวเองได้ เหมือนที่พระพุทธเจ้าสอนว่าทุกสิ่งเป็นอนัตตา เป็นกระบวนการของเหตุปัจจัยและผลของมันที่เป็นเหตุปัจจัยต่อกันไปเรื่อย ส่วนทางวิทยาศาสตร์ก็ว่าสิ่งที่เรารู้สึกนึกคิดนั้นล้วนเป็นพลังงานที่เกิดขึ้นจากสมองและปฏิกิริยาทางเคมีกับไฟฟ้า Electrochemical Reaction ซึ่งก็เป็นวงจรเช่นกัน เราจึงไม่ใช่เจ้าของตัวเราอย่างแท้จริงเลย

ตระเตรียมไว้ตั้งแต่วันนี้

ป่าคิดเอาเองว่า ถ้าตายด้วยโรคหัวใจน่าจะทรมาณน้อยที่สุด ความจริงเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ จนครั้งนี้ป่ารู้จักอาการหัวใจวาย ซึ่งมันยังไม่ใช่หัวใจวายจริงๆ แต่เกิดจากการกระทบประสาทที่สวิตซ์ให้เกิดอาการคล้ายหัวใจวาย นานเพียงแค่ 1-2 นาที ทำให้พอรู้สึกรสชาติของมันเลยละ (หัวเราะ) มันเจ็บแบบ โอโฮ... ไม่แค่เจ็บนะ แต่เราต้องดิ้นรนหายใจอีกด้วย

พอผ่านพ้นไปแล้วก็มาคิดว่าดีแล้วที่ประสบการณ์จริงทำให้เราฉลาดขึ้น ชีวิตพลิกวับไปก็กลายเป็นความตายเหมือนเหรียญสองหน้า มันอยู่ที่ตัวเราเองว่าจะมองความตายอย่างไร ไม่มีใครอยากตายหรอก แต่นั่นคือธรรมชาติ คุณรู้หรือว่าจะตายวันไหน ที่ไหน เมื่อไหร่

สำหรับป่า ถ้าเลือกได้ก็อยากตายที่บ้าน ป่าทำ Living Will ไว้แล้ว เราไม่รู้หรือว่าจะมีสติดีพอขณะที่ต้องเผชิญกับความตายจริงๆ โหม และเราทุกคนก็ต้องอยู่กับความไม่รู้ขึ้นไป ที่ทำได้คือฝึกฝนใคร่ครวญให้ใจมันยอมรับมากขึ้นเรื่อยๆ การยอมรับไม่ใช่เรื่องของการพ่ายแพ้หรือเอาชนะ แต่เป็นเรื่องของการเข้าใจธรรมชาติของชีวิตอย่างแท้จริง

ป่าบอกทีมงานชีวามิตรบ่อยๆ ว่าอาจจะเป็นคนป่วยระยะท้ายที่ร้องโอดโอยก็ได้ เพราะเราไม่รู้จริงๆ หรือกว่าตัวเองพร้อมรับแค่ไหนในเรื่องของความเจ็บปวด ใครอยากรู้ อยากเห็น อยากเรียนรู้ ลองเดินเข้าไปสำรวจและทดลองรับประสบการณ์เจ็บป่วยหนักๆ แบบนี้ดู

พระอาจารย์ที่มาเยี่ยมบอกว่า โยมโชคดีมาก คนอื่นเขาหัวใจวายตายไปเลย แต่โยมนี่ได้กลับมาเล่าในภายหลัง มันเหมือนการทำงานให้กับชีวามิตร ที่เราได้ฟังเรื่องเล่าในภายหลังจากคนอื่นมากมาย คนที่มาเล่าเรื่องราวความเจ็บป่วย เรื่องการสูญเสีย เรื่องการดูแลคนป่วยระยะท้าย เรื่องความตายของคนที่เขารัก เขาเป็นแบบนั้นเป็นแบบนี้ เกี่ยวกับพ่อแม่ เกี่ยวกับลูก เกี่ยวกับคู่ชีวิตของเขา

เรื่องราวเหล่านั้นมันทำให้เราได้เรียนรู้กันก่อน เมื่อเกิดสถานการณ์จริงก็จะได้ไม่ต้องตกใจ เหมือนฉีดวัคซีนไว้แล้ว คิดแค่ว่ามันเป็นของมันแล้ว มันเกิดขึ้นกับเราแล้ว แค่นั้นเอง เราจะทำอย่างไรในปัจจุบันให้ดีที่สุด ให้ปัจจุบันเป็นเหตุให้วงจรธรรมชาติของเหตุ ปัจจัย ผล มันหมุนไปในทางที่จะพ้นทุกข์

และอีกสิ่งสำคัญที่เรียนรู้คือหมอและพยาบาลในห้องไอซียูและซีซียูเขาทำงานกันหนักจริงๆ เพราะฉะนั้น อย่าไปคาดหวังให้เขาต้องยิ้มต้องแยมหรือทำอะไรให้เราเป็นพิเศษ มีเพียงเราที่นอนอยู่บนเตียงทั้งวันทั้งคืนนี้แหละที่จะช่วยกันยิ้มให้เขา ทักทายเขา ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน ตอนนอนอยู่ในไอซียูถ้าไม่เจ็บปวดอะไร ปากก็จะยิ้มให้หมอและพยาบาลที่เข้ามาดูแล พอได้ยิ้มให้แล้ว ไม่มีใครบึ้งตึงใส่เราหรอก เพราะเราต่างก็เป็นปฏิกิริยาของกันและกัน คนไข้ยิ้มแยมผ่านคลาย หมอและพยาบาลก็จะยิ้มแยมผ่านคลายด้วย พอมีบางครั้งที่เจ็บจริงๆ จะโอดโอยบ้างเขาจะได้เชื่อว่าเราเจ็บปวดจริง เพราะปกติแล้วเราจะยิ้มหวาน (หัวเราะ) เวลานอนติดเตียงนานๆ มันจะมีนะความเจ็บปวดคนนะ หลังนี้แข็งเป็นแผ่นกระดานเลย

ความเจ็บป่วยครั้งนี้ถือเป็นโชคดี เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้ป่าเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการแพทย์ การพยาบาล และยิ่งกว่านั้นก็คือธรรมชาติของกายใจ ทั้งความรู้และความไม่รู้ของเราล้วนมีความสำคัญกับพลัง

ชีวิต ความไม่รู้เป็นฐานให้หาความรู้ ความรู้มีทั้งรู้โลกรู้ธรรม ป่าคิดว่าความรู้ทั้งสองด้านช่วยให้ป่าอยู่กับอาการป่วย
ไข้ครั้งนี้ได้โดยที่ไม่เสีย 'ชีวา'

#adayBULLETIN #WheretheConversationsBegin #ชีวามิตร #สสส #THELASTLIFELESSON

ที่มา : <https://adaybulletin.com/talk-guest-the-last-life-lesson-01-chamnongsri-hanchanlash/>